

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Mon 7/6/2020 7:01:55 AM
Subject: FW: RE: Brief m.b.t. zwangerschap, werk en COVID19
Received: Mon 7/6/2020 7:01:55 AM

Beste (10)(2b)
 Hierbij onderstaand de brief die we naar de bedrijfsartsen hebben gestuurd. Ik was vrijdag afwezig, excuses voor de verlate reactie.
 Groet (10)(2b)

From: LCI <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: vrijdag 19 juni 2020 18:17
To: (10)(2e)@carsouw.nl' <(10)(2e)@carsouw.nl>; (10)(2e)@beroepsziekten.nl' <(10)(2e)@beroepsziekten.nl>; 'NVAB' <(10)(2e)@nvab-online.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@wijz-bedrijfsgeneeskunde.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@mensely.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@planet.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: Brief m.b.t. zwangerschap, werk en COVID19

Geachte collega's,

Hartelijk dank voor uw mail met kritisch vragen over zwangerschap, werk en COVID-19. Wij delen jullie mening dat zwangere medewerkers (ook bij wet) extra aandacht verdienen qua werkomstandigheden, dus ook met betrekking tot werkgebonden infectierisico's. Ook wij benadrukken het belang van een veilige en gezonde werkomgeving voor zwangere medewerkers en gepaste advisering op maat.

Het RIVM volgt de huidige literatuur en ontwikkelingen rondom het nieuwe coronavirus in relatie tot zwangerschap nauwlettend en past desgewenst richtlijnen en beleid aan. De huidige bijlage 'Zwangerschap, werk en COVID-19' is in maart 2020 tot stand gekomen op basis van de destijds beschikbare literatuur (zie de bijgevoegde referentielijst) en op basis van beleid opgesteld in andere Westerse landen. Betrokken waren belangrijke stakeholders zoals de NVOG, de KNOV, de NVK en vervolgens het NCvB.

Gezonde zwangere werknemers behoren op basis van de recente literatuur niet tot een van de risicogroepen voor ernstig beloop van SARS-CoV-2 infectie zoals gedefinieerd in het OMT en opgenomen in de LCI-COVID-19-richtlijn^[1]. Ook de Federatie Medisch Specialisten (FMS) geeft in haar standpunt aan dat voor zwangeren zonder comorbiditeit is er tot op heden geen bewijs om aan te nemen dat een infectie met SARS-CoV-2 ernstiger verloopt dan bij vrouwelijke medewerkers die niet zwanger zijn.^[2] Dit uitgangspunt is de basis van alle adviezen rondom COVID-19 en zwangeren.

De gestelde termijn van 28 weken (ook wel 3de trimester) waarnaar gerefereerd wordt - welke geldt voor gezonde zwangeren, zonder onderliggend lijden- is een veel gebruikte termijn voor het doen van aangepaste werkzaamheden. Dit termijn wordt in verschillende onderzoeken en verschillende internationale richtlijnen (bijv. Australië, Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Nieuw-Zeeland) aangehaald. Deze termijn wordt ook gehanteerd bij andere virale respiratoire virussen zoals influenza.^[3] Bij deze virussen is het in de zwangerschap van belang om extra alert te zijn op het ontwikkelen van koorts en/of luchtweginfecties vanwege de mechanische beperking van de groeiende buik, waardoor eventueel extra en tijdige maatregelen nodig zijn. De FMS benoemt in haar recent gepubliceerd standpunt het volgende hierover: "Ernstige of kritische SARS-CoV-2 infectie bij zwangere vrouwen zou een effect kunnen hebben op de foetale groei. Daarom adviseren wij om de foetale groei in het derde trimester van de zwangerschap bij zwangere vrouwen die een ernstige of kritische COVID-19-infectie hebben te bewaken".²

Van doorwerken tot 28 weken kan gemotiveerd worden afgeweken na weging van verschillende werkgebonden factoren zoals ook fysieke belasting en/of individuele gezondheidsfactoren zoals psychologische factoren en/of zwangere medewerkers met een medische voorgeschiedenis en/of behorende tot een risicogroep.^[4] Indien er sprake is van een extra risico voor de zwangere en/of het ongeboren kind, dient maatwerk ten behoeve van de inzetbaarheid te worden geleverd. De bedrijfsarts kan hierover beslissen, mogelijk in overleg met de betrokken behandelaar en/of huisarts.

Met betrekking tot de kinderopvang en het primair basisonderwijs wordt een onderscheid gemaakt tussen de leeftijdsgroepen 0-4 jarigen (kinderopvang) en 5-12 jarigen (schoolgaande kinderen en BSO). Ten aanzien van werk met de groep 5-12 jarigen wordt geadviseerd zoveel mogelijk 1,5 meter afstand te bewaren tot zowel volwassenen als de kinderen.^[5] Voor de leeftijdscategorie 0-4 jarigen is 1,5 meter afstand houden in veel gevallen niet mogelijk. Echter, op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat jonge kinderen een belangrijke rol spelen in de transmissie van SARS-CoV-2. Zodoende vormt contact met deze kinderen een nihil gezondheidsrisico voor de

zwangere. Het OMT heeft op 16 juni jl. geadviseerd dat kinderen in de leeftijdscategorie 0-4 jaar en kinderen uit de groepen 1 en 2 ook met neusverkoudheidsklachten naar de kinderopvang mogen, vanwege het lage transmissierisico naar volwassenen. Hierbij blijven de geldende protocollen zoals die rond hygiëne en schoonmaak uiteraard essentieel.

Met betrekking tot het bewaren van 1,5 meter afstand tussen volwassenen (inclusief collega's) is het invoelbaar en begrijpelijk dat dit niet op alle momenten mogelijk is, dan wel vanwege bepaalde werkzaamheden, dan wel vanwege locatiegebonden factoren. We gaan er van uit dat medewerkers die klachten hebben niet aan het werk zijn en thuis blijven. Verder ligt hier een taak voor het management/de leidinggevende om duidelijke werkafspraken te maken, dan wel werkomstandigheden of de werkomgeving dusdanig in te richten en aan te passen dat ook zwangere medewerkers zo min mogelijk risico lopen. Dit kan tevens worden afgestemd met de bedrijfsarts.

Concluderend en zoals hiervoor benoemd volgen wij de ontwikkelingen rondom COVID-19 en zwangerschap nauwlettend. Op basis van de huidige informatie en beschikbare kennis zien wij op dit moment geen aanleiding om wijzigingen aan te brengen in de 28 weken grens zoals opgenomen in de COVID-19-LCI-richtlijn en bijlage. Indien nieuwe inzichten beschikbaar komen zullen we bekijken of herziening van het huidig beleid nodig is en dit vervolgens communiceren met de belangrijkste stakeholders op dit gebied, zoals het NCvB.

¹ <https://lci.rivm.nl/zwangerschap-werk-en-covid-19>

² <https://www.demedischspecialist.nl/sites/default/files/Standpunt%20COVID-19%20en%20zwangerschap%20en%20bevalling.pdf>

³ <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/influenza-medisch-kwetsbare-medewerkers>

⁴ <https://lci.rivm.nl/kwetsbare-medewerkers>

⁵ <https://po.lesopafstand.nl/app/uploads/Protocol-volledig-openen-basisonderwijs.pdf>

Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

Namens (10)(2e),

(10)(2e), (10)(2e) en (10)(2e)

RIVM – Centrum Infectieziektebestrijding

Postbus (10)(2e)

3720 BA Bilthoven

(10)(2e)

From: (10)(2e)

Sent: donderdag 11 juni 2020 17:37

To: Secretariaat Clb <(10)(2e)@rivm.nl>

Cc: (10)(2e)@beroepsziekten.nl; NVAB <(10)(2e)@nvab-online.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@wijz-bedrijfsgeenescunde.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>; (10)(2e) <(10)(2e)@planet.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@mensely.nl>; (10)(2e)

Subject: Brief m.b.t. zwangerschap, werk en COVID19

Geacht secretariaat,

In het attachment treft u een brief aan.

Wilt u deze doorzetten naar de medewerker(s) binnen het RIVM, die zich met dit onderwerp bezighouden?

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

Bedrijfsarts

¹¹ <https://lci.rivm.nl/zwangerschap-werk-en-covid-19>

¹² <https://www.demedischspecialist.nl/sites/default/files/Standpunt%20COVID-19%20en%20zwangerschap%20en%20bevalling.pdf>

⁴<https://lci.rivm.nl/richtlijnen/influenza> - medisch kwetsbare medewerkers

⁵<https://lci.rivm.nl/kwetsbare-medewerkers>

⁶<https://po.lesopafstand.nl/app/uploads/Protocol-volledig-openen-basisonderwijs.pdf>